

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Kinesiska direktinvesteringar i Afrika

Alexander Åkerström

Fredrika Karlsson

VT 2018

Abstract:

This study examines how Chinese foreign direct investments (FDI) affect the social development in Sub-Saharan Africa (SSA). Social development is measured as human development index (HDI) and inequality-adjusted human development index (IHDI). The effects of FDI have been investigated in several studies during the years. Most studies agree that FDI is in general positive for the host country. FDI can cause direct effects such as capital flow to the receiving country, job creation and technology transfer as well as spill over effects in form of increased productivity, knowledge and innovation. Negative effects appears when the foreign company fail to connect to the host country and/or withdraw the profits from the host country. Different types of FDI tend to affect the host country differently. This study was conducted with a regression analysis with data from 31 SSA-countries during 2003 to 2015. We discovered that Chinese FDI in fact had a negative impact on human development. However, we couldn't draw any conclusions whether Chinese FDI differs from the total FDI due to insignificant results. We believe the result is caused by the fact that total FDI includes a wider range of FDI types and recommend further research on the subject.

Kandidatuppsats i nationalekonomi /
Bachelor's thesis in Economics (15hp)

Department of Economics,
School of Business, Economics and Law
University of Gothenburg

Supervisor: Heather Congdon Fors

Förkortningar

BNI	Bruttonationalinkomst
BNP	Bruttonationalprodukt
CARI	Chinese Africa Research Institute
FDI	Foreign Direct Investment
FN	Förenta nationerna
HDI	Human Development Index
HDR	Human Development Report
ICT	Information and Communications Technology
IHDI	Inequality-adjusted Human Development Index
IMF	Internationella valutafonden
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
SSA	Sub-Saharan Africa (Afrika söder om Sahara)
UIS	UNESCO Institute for Statistics
UNDP	United Nations Development Programme
USD	Amerikanska dollar

Innehållsförteckning

1 INLEDNING.....	4
1.1 BAKGRUND.....	4
1.2 SYFTE.....	5
1.3 MATERIAL.....	5
2 UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR (FDI)	7
2.1 DEFINITION	7
2.2 EFFEKTER AV FDI	8
2.2.1 Inledning	8
2.2.2 Direkta och spillover effekter.....	9
2.2.4 Negativa effekter.....	10
2.4 FDI I AFRIKA SÖDER OM SAHARA.....	11
2.5 KINESISKA DIREKTINVESTERINGAR.....	11
3 SOCIAL UTVECKLING.....	13
3.1 HDI SOM MÅTTSTOCK	13
3.1.1 Inledning	13
3.1.2 HDI.....	13
3.1.3 IHDI.....	14
3.2 SÅ UPPNÅS SOCIAL UTVECKLING.....	14
3.3 SOCIAL UTVECKLING I AFRIKA SÖDER OM SAHARA.....	15
3.4 SAMBANDET MELLAN FDI OCH HDI.....	16
4 EMPIRI	17
4.1 METOD	17
4.1.1 Urval av länder.....	17
4.1.2 Regressionsanalys 1 och 2	17
4.1.3 Regressionsanalys 3 och 4	18
4.2 DATA.....	19
4.2.1 HDI och IHDI.....	19
4.2.2 Kinesiskt FDI.....	20
4.2.3 Kontrollvariabler.....	20
4.3 RESULTAT	22
4.3.1 Regression 1.....	22
4.3.2 Regression 2.....	23
4.3.3 Regression 3.....	24
4.3.4 Regression 4.....	25
5 DISKUSSION OCH SLUTSATSER	26
5.1 REGRESSIONERNAS TROVÄRDIGHET	26
5.2 KONTROLLVARIABLER.....	26
5.3 FDI.....	27
5.4 SLUTSATSER	29
KÄLLOR	31

1 Inledning

I kapitel 1 ger vi en introduktion till ämnet "kinesiska direktinvesteringar i Afrika", redogör för uppsatsens syfte samt presenterar den litteratur vi använt oss av.

1.1 Bakgrund

Under de senaste decennierna har det ekonomiska samarbetet mellan Kina och Afrika, särskilt i regionen Afrika söder om Sahara (SSA), ökat drastiskt. De kinesiska direktinvesteringarna har ökat med 50 % varje år sedan 2004. Under år 2013 stod Kina för 7 % av alla utländska direktinvesteringar i Afrika, ungefär lika stor del som USA. Enligt officiella siffror från Kina har landet investerat 24 miljarder amerikanska dollar i afrikanska länder under 2013 men det finns indikatorer på att investeringarna kan vara upp till 2,5 gånger så stora. Oavsett har Kinas ekonomiska inflytande ökat avsevärt de senaste 20 åren. Det ska tilläggas att Kina fortfarande står i både USA och framförallt Europas skugga vad gäller den totala mängden investeringar i Afrika. (Pigato och Tang, 2015).

Kina har framförallt investerat i industrier som är kopplade till utvinning av naturresurser, såsom olja och mineraler. Det beror på att Kina själva saknar resurser nog att upprätthålla landets ekonomiska tillväxt. Under de senaste åren har de kinesiska investeringarna emellertid blivit mer diversifierade. Kina har t.ex. ökat investeringarna inom den finansiella sektorn och byggsektorn (Moody, 2011 samt Pigato och Tang, 2015).

De kinesiska satsningarna i afrikanska länder har föranlett en aktiv debatt i väst om huruvida satsningarna bidrar till att stärka länderna ekonomiskt eller hämmar ländernas demokratiska och sociala utveckling. Västerländska medier har t.o.m. beskrivit Kinas jakt på naturtillgångar som en form av nykolonialism (Lagerqvist, 2012). Det beror delvis på att Kina applicerar en s.k. "icke-inblandnings policy" som gjort det möjligt för dem att investera i instabila länder. Denna policy innebär att Kina inte blandar sig i interna stridigheter eller den inhemska politiken. På så vis har Kina kunnat utnyttja Afrikas stora mängd av oexploaterad olja i västs frånvaro. De har t.ex. investerat i länder som dåvarande Sudan (Moody, 2011).

Den kinesiska policyn innebär att Kina inte blandar sig i hur världsländet styrs eller andra inhemska frågor. Istället vill de bygga upp en relation som bygger på ömsesidig respekt och jämlikhet (Enuka, 2010). Policyn står i stark kontrast till västvärldens åtaganden i regionen. Västerländska investeringar ställer nämligen i regel krav på mottagaren. Det finns emellertid

senare undersökningar som visar att Kina i själva verket inte följer dessa riktlinjer själva, utan har stöttat olika regimer med vapen och använt lobbyism för att köpa upp statligt ägd olja (Okolo, 2015).

Trots att det ofta påstås att kinesiska investeringar hämmar den sociala utvecklingen finns det studier som visar på att invånarna i afrikanska länder är positivt inställda till Kina. I en undersökning gjort av Afrobarometer svarar 63 % av de tillfrågade att Kina har "någorlunda eller väldigt positivt inflytande" (Lekorwe, Chingwete, Okuru & Samson, 2016).

1.2 Syfte

Som framgår av föregående avsnitt är värdet av de kinesiska investeringarna i SSA-regionen är minst sagt omdebatterade. Mot bakgrund av ovanstående diskussion vill vi undersöka hur den sociala utvecklingen faktiskt har påverkats av de kinesiska investeringarna. Uppsatsens övergripande syfte är att undersöka vilka effekter kinesiskt Foreign Direct Investment (FDI) har haft på den sociala utvecklingen i SSA-länderna. Vi vill också se om det är någon skillnad mellan FDI från Kina i förhållande till övriga länder. För att uppnå syftet har vi genomfört en kvantitativ studie över 31 länder i regionen under 2003-2015. Vi har använt oss av Human Development Index (HDI) som mått på ett lands sociala utveckling eftersom det anses vara ett nyanserat mått på länders utveckling (Booyen, 2002). Därutöver har vi använt oss av Inequality-Adjusted Human Development Index (IHDI) som beroende variabel för att ta hänsyn till jämlikheten i länderna. Vi vill bidra till forskningen kring hur FDI från Kina påverkar SSA-länderna.

För att uppnå syftet har vi följande frågeställningar:

1. Finns det något samband mellan kinesiskt FDI och HDI respektive IHDI? "
2. Går det att utvärdera någon skillnad mellan kinesiskt FDI och totalt FDI i förhållande till HDI respektive IHDI?

1.3 Material

I kapitel 2 (utländska direktinvesteringar) och kapitel 3 (social utveckling) beskrivs tidigare forskning inom respektive område. Både World Bank, Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) och United Nations Development Programme (UNDP) har undersökt faktorerna i flertalet rapporter och artiklar. Det finns relativt gott om forskning på FDI från slutet av 1990-talet och 2000-talet. De flesta studier riktar dock in sig på ekonomisk tillväxt. Sambandet mellan FDI och ekonomisk tillväxt har undersökts av bl.a.

Borgensztein, De Gregorio och Lee (1998), OECD (2002), Ozturk (2007), Beugelsdijk, Smeets och Zwinkels (2008) samt Selhausen (2009) med varierande resultat. Weisbrod och Whalley (2011) har tittat särskilt på kinesiskt FDI i SSA-regionen. Det finns även forskning som är inriktad på effekterna av FDI. Sådana studier har genomförts av bl.a. Blomström och Kokko (1996 och 1998), Blomström och Sjöholm (1999), Ozturk (2007) och Damijan et. al (2013). Effekterna av FDI har undersökts med inriktning på olika typer av FDI i bl.a. Nunnenkamp och Spatz (2003) och Johnson (2006), och med fördjupning i enskilda effekter (Pigato & Tang, 2015). Slutligen finns studier som är inriktade på geografiska områden, t.ex. Farole och Winklers (2013) studie av SSA-regionen.

HDI som mått har undersökts av Booysen (2002) samt Klugman, Rodríguez och Choi (2011). Faktorerna bakom social utveckling har undersökts av Sokoloff och Engerman (2000). Dessutom har ett flertal studier genomförts över HDI i förhållande till enskilda variabler, såsom naturresurser och utbildning (Gylfason, 2001), statliga institutioner (Anand & Ravillion, 1993) och ekonomisk tillväxt (Ranis, Steward & Ramirez, 2000). Calderón och Servén (2010) samt Suzuki, Sharan och Bos (2012) har granskat den sociala utvecklingen i SSA-regionen specifikt. Trots att både FDI och HDI är tämligen vanliga forskningsområden finns det få studier som undersöker sambandet mellan FDI och HDI. Ett undantag är en studie gjord av Reiter och Steensma (2010), där författarna har granskat olika FDI-policyns inverkan på HDI-rankingen under 1980 till 2005.

2 Utländska direktinvesteringar (FDI)

I kapitel 2 presenterar vi tidigare forskning inom FDI och fördjupar oss i studier som gjorts på inflöde av FDI i afrikanska länder och utflöde av kinesiskt FDI.

2.1 Definition

För att mäta de kinesiska investeringarna i SSA-länderna har vi använt oss av måttet FDI. Begreppet *utländska direktinvesteringar* (Foreign Direct Investment, FDI) syftar på direktinvesteringar som görs av utländska investerare i ett värdland. En direktinvestering avser i sin tur investeringar i utländsk verksamhet som ger investeraren inflytande genom sitt ägande. Bedömningen av vilket innehav som ger inflytande varierar länder emellan. Den vanligaste tolkningen är investeraren måste äga minst 10 % av den utländska verksamheten. En investering som inte medför ägarinflytande kallas för portföljinvestering. FDI omfattar inte portföljinvesteringar eftersom investeringen i sig blir mer betydande då den kräver ett faktiskt åtagande i landet. Effekten av detta blir att investeringen är mer betydande för den som gör den, vilket tenderar att göra investeringen mer långsiktig (The Balance, 2018). Investeraren kan vara såväl en individ som ett företag. Begreppet direktinvesteringar omfattar t.ex. moderbolagets investeringar i dotterbolag, etablering av en utländsk verksamhet eller förvärv av företag som investeraren är i intressegemenskap med (Investopedia, a och Nationalencyklopedin, a).

FDI kan delas upp i horisontellt och vertikalt FDI. Vid horisontellt FDI har det utländska företaget liknande produktionsförhållanden i hemlandet och värdlandet. Företaget vill typiskt sätt etablera sig i ett nytt land för att hitta nya marknader eller öka närvaron hos utländska kunder. Vertikalt FDI innebär att det utländska företaget lägger en annan del av produktionskedjan i värdlandet, t.ex. bygger en fabrik. Upplägget kan motiveras av värdlandets tillgång på naturresurser eller billig arbetskraft (Investopedia, a). Vertikalt FDI är vanligare i länder med färre handelshinder och påverkas i större grad av institutionella och infrastrukturella restriktioner. Horisontellt FDI riktar sig mot länder med fler handelshinder och påverkas mer av restriktioner inom humankapital och finansiella hinder (Kinda, 2014).

Ytterligare en distinktion kan göras mellan greenfield FDI och brownfield FDI. Greenfield FDI innebär att ett moderbolag bygger upp en industri från grunden i ett annat land. Förutom faciliteter inom industrin kan investeringarna inkludera kontor och boende för de arbetande. Brownfield FDI är direktinvesteringar som görs i fabriker eller industrier som redan finns i

världlandet (Investopedia, b). Fördelen med Greenfield FDI är att det skapar ett stort kapitaltillskott i landet där investeringen sker. Det kan i sin tur leda till ekonomisk tillväxt. Brownfield FDI ger inte samma kapitaltillskott men somliga menar att denna form av direktinvestering maximerar överföringen av teknologi till världlandet (Johnson, 2006).

2.2 Effekter av FDI

2.2.1 Inledning

Effekterna av FDI har undersökts i en mängd studier över åren. Idag är de flesta överens om att FDI är positivt för världlandet. Forskningen är inriktad på vilka effekter FDI kan ha och hur stora dessa effekter är (OECD, 2002). Det finns starkt stöd för att FDI har ett positivt samband med tillväxt i utvecklade länder (Beugelsdijk, 2008). För ett höginkomstland som Sverige är de främsta fördelarna med FDI fler jobb, ökad konkurrens och stärkt innovationskraft (Skr. 2015/16:48). Däremot är forskningen på utvecklingsländer mer splittrad. Ozturk (2007) genomförde en litteraturstudie där de flesta empiriska studier som undersöktes visade att FDI bidrar till ekonomisk tillväxt. Han drog slutsatsen att FDI skapar ekonomisk tillväxt genom en kombination av såväl direkta effekter som spillover effekter (se kommande avsnitt). Selhausen (2009) anser att FDI minskar fattigdom och kan vara ett bra alternativ till bistånd eftersom det är svårare för en korrupt regering att fördela kapital till icke-tilltänkta ändamål. Beugelsdijk (2008) lyfter fram att studier av FDI:s effekter på världlandet har gett olika resultat över åren och det är svårt att dra några säkra slutsatser om t.ex. sambandet mellan FDI och ekonomisk tillväxt. Han hänvisar bl.a. till Borgensztein, De Gregorio och Lee (1998) som fann ett negativt samband mellan FDI och tillväxt när de undersökte FDI i 69 utvecklingsländer.

Ytterligare ett problem är att det är svårt att utläsa hur stor inverkan FDI har. Det beror på att stora direktinvesteringar ofta sammanfaller med en ovanligt hög tillväxt orsakad av andra faktorer (Selhausen 2009 och OECD 2002). Enligt OCED (2002) gynnar den ekonomiska tillväxten även den fattigaste delen av befolkningen. Investeringarna ger dock större effekt om de gjorts i arbetskraftsintensiva industrier. Det gäller särskilt om de utländska företagen tillämpar arbetsrättsliga förhållanden som når upp till internationell standard. Beugelsdijk (2008) undersökte om effekterna av vertikalt och horisontellt FDI skiljer sig åt och kom fram till att horisontellt FDI leder till 50 % högre tillväxt.

En förklaring till de spridda resultaten kan vara att effekterna av FDI beror på världlandets förutsättningar. OECD (2002) poängterar att ett utvecklingsland måste ha ett hälsosamt

företagsklimat för att landet ska kunna nyttja fördelarna med FDI. Deras undersökning visade att vissa lågutvecklade länder inte fick lika stora positiva effekter på tillväxten som andra. OECD identifierade flera faktorer som hämmar ett lands möjlighet att tillgodogöra sig fördelarna, däribland låg utbildnings- och hälsonivå hos befolkningen, låg teknisk kompetens hos företagen, förekomsten av handelshinder, avsaknad av konkurrens och otillräckliga regelverk. Ozturk (2007) menar att storleken på ekonomisk tillväxt hör samman med landets möjlighet att attrahera FDI. För att öka tillströmningen av FDI kan värdlandet förbättra brister i ovan nämnda faktorer, frihandelszoner, förmånlig skattepolitik, marknadens storlek och infrastruktur.

Den forskning som finns på FDI är framförallt fokuserad på ekonomisk tillväxt. Forskningen har delat upp de potentiella effekterna av FDI i direkta effekter och s.k. "spillover effects". I de kommande två avsnitten beskrivs forskningen på FDI:s effekter. Därefter redogörs för potentiella negativa biverkningar i avsnitt 2.2.4.

2.2.2 Direkta och spillover effekter

Direkta effekter är effekter som den utländska verksamheten *genererar i sig själv*. Först och främst skapas ett kapitalflöde till värdlandet när en utländsk investerare investerar i inhemsk verksamhet. Den utländska verksamheten skapar jobb när de anställer lokalbefolkningen. Dessutom sker tekniköverföring när bolaget tar med ny teknik till värdlandet. Slutligen kan verksamheten ge tillgång till utländska marknader (OECD, 2002 och Ozturk, 2007).

FDI kan också leda till "spillover effects". Sådana effekter skapas av personer och företag utanför den utländska verksamheten. Tidigare forskning har påvisat att "spillover effects" existerar. Man har sett att de lokala företagens produktivitet ökar, lokalbefolkningen får mer kunskap och erfarenhet samt att den inhemska marknaden präglas av nya produkter och innovation (OECD, 2002).

De lokala företagens produktivitet kan öka p.g.a. ny teknologi och ökad konkurrens. Så sker när värdlandet tar efter det utländska företags teknik och skapar liknande produkter och processer. Damijan et. al (2013) menar att FDI är viktigt för överföringen av ny teknologi till utvecklingsländer eftersom det är billigare för värdlandet och påskyndar landets tekniska utveckling. De utländska företagen påverkar dessutom marknadens equilibrium och tvingar de lokala företagen att anpassa sig för att behålla marknadsandelar och vinst (Blomström & Kokko, 1998). Vidare ökar lokalbefolkningens kunskap och erfarenhet när de arbetar i den utländska verksamheten. Spillover effekter uppstår när anställda tar med sig kunskapen och startar egna företag (Blomström & Kokko, 1996). T.ex. har en studie av latinamerikanska

företagare visat att många tidigare arbetat hos utländska företag (Katz, 1987). De multinationella företagen kan också bana väg för nya produkter på marknaden. De lokala företagen ser hur produkterna står sig på marknaden, vilket gör det lättare och billigare för dem att göra egna marknadsanalyser. Det stimulerar innovation och ökar de lokala företagens benägenhet att ta fram liknande produkter (Blomström & Kokko, 1998).

Blomström och Kokko (1998) anser att spillover effekter finns men bedömer att det är svårt att uppskatta deras natur och storlek. Vidare är effekterna varken garanterade, inträder automatiskt eller faller in utan kostnad (Blomström & Sjöholm, 1999). Viss forskning visar på att effekterna varierar mellan länder och branscher samt att de ökar med konkurrens och lokal kapacitet (Blomström & Kokko, 1998). Vertikalt FDI tenderar att generera högre ekonomisk tillväxt än horisontellt FDI (Nunnenkamp & Spatz, 2003).

2.2.4 Negativa effekter

Forskningen kring hur FDI påverkar värdlandet fokuserar på ekonomisk tillväxt. Många av de studier som finns nämner bara potentiella negativa effekter ytligt eller tar inte upp dem alls. Det gör det svårt att bedöma i vilken omfattning negativa effekter förekommer.

OECD (2002) identifierar emellertid flera risker med FDI. Inledningsvis kan FDI leda till försämrad betalningsbalans om investerarna plockar ut vinsterna ur landet. Det är heller inte självklart att värdlandet kan åtnjuta de positiva effekterna med FDI. Positiva effekter kan gå förlorade om den utländska verksamheten inte skapar band till det lokala samhället eller om värdlandet saknar kapacitet att tillgodogöra sig effekterna. Vidare finns en risk att de utländska företagen använder teknik som inte lever upp till hemlandets miljömässiga krav. Däremot finns få bevis för att utvecklingsländerna aktivt sänker sina miljötekniska krav för att attrahera mer FDI. Det pågår en debatt om huruvida vissa industrier motverkar goda arbetsförhållanden i landet. OECD menar att trots att det finns dåliga exempel visar de flesta undersökningar att FDI höjer standarden för värdlandets invånare. Slutligen finns en risk för att värdlandet blir alltför beroende av de utländska företagen och att det statliga inflytandet minskar.

I en studie av Isaksson och Kotsadam (2016) studeras sammanbandet mellan kinesiska biståndsprojekt och lokal korruption. Detta har gjorts genom att ta del av intervjuer av lokalbefolkningen och på så sätt använda deras uppfattning av korruption innan och efter det kinesiska biståndsprojektet påbörjats. Resultaten visar att de kinesiska biståndsprojekten tenderar att öka den lokala korruptionen i det område där de är aktiva.

2.4 FDI i Afrika söder om sahara

Inflödet av FDI i SSA-regionen har ökat drastiskt de senaste åren. Från att ha legat på runt 6,9 miljarder USD år 2000 har inflödet ökat till 38,7 miljarder USD år 2016 (The World Bank Data, 2016). Trots det har afrikanska länder fått en relativt liten del av världens totala FDI. En stor del av den forskning som gjorts på FDI i SSA är därför inriktad på vilka faktorer som attraherar FDI och hur de afrikanska länderna bör agera för att maximera FDI-inflödet. Chen, Geiger och Fu (2015) har undersökt FDI inom tillverkningsindustrin genom att utföra fallstudier av Etiopien och Rwanda. De fann att bl.a. dålig infrastruktur och brist till erfaren arbetskraft kan förklara varför Etiopien inte attraherar mer FDI. De ansåg att inflödet av FDI i SSA framförallt beror på marknadens storlek, tillgången på naturresurser och priset på arbetskraft.

Idag fördelas investeringarna mer differentierat än tidigare (Chen, Geiger & Fu, 2015). Det finns studier som visar att investeringarnas art påverkar hur mycket landets ekonomiska tillväxt ökar. Utvinning av naturresurser tenderar att generera dålig ekonomisk tillväxt eftersom resurserna inte processas i landet utan endast utvinns och exporteras. Selhausen (2009) menar att SSA-länderna inte kan dra fördel av de utländska direktinvesteringarna så länge de riktar sig mot att utvinna naturresurser, vilket en större del av de utländska direktinvesteringarna gjorde när undersökningen genomfördes.

Enligt Chen, Geiger och Fu (2015) skapade tillverkningsindustrin flest permanenta arbeten i Etiopien. I förhållande till andra länder skapade kinesiska direktinvesteringar flest arbeten, tätt följda av Turkiet. I Rwanda skapas generellt sett färre jobb. Chen, Geiger och Fu (2015) menar att det beror på att en större del av FDI-inflödet går till Information and Communications Technology (ICT) och finansiella tjänster. De bedömer dock att inflödet av FDI riktar sig allt mer mot service- och tillverkningssektorn. Det beror delvis på att kinesiska investeringar i tillverkningsindustrin ökar p.g.a. att lönerna i Kina stiger.

Som framgår av avsnitt 2.2.1 behöver värdlandet ett hälsosamt företagsklimat för att kunna kunna utnyttja fördelarna med FDI till fullo och maximera ekonomisk tillväxt. Farole och Winkler (2013) menar att SSA-länderna har problem att tillgodogöra sig spillover effekter från vertikalt FDI eftersom deras industrier är eftersatta.

2.5 Kinesiska direktinvesteringar

Det finns forskning om kinesiska direktinvesteringar i SSA-länder men de flesta på ekonomisk tillväxt. Weisbrod och Whalley (2011) undersökte kopplingen mellan Kinas

direktinvesteringar och den ekonomiska tillväxten i SSA-länderna under åren 2005-2007. Under perioden var den ekonomiska tillväxten 6 % i genomsnitt samtidigt som Kina stod för 10 % av det totala FDI-flödet i många SSA-länder. Författarna kom fram till att det går att koppla kinesiskt FDI till ländernas ekonomiska tillväxt och att samma direktinvesteringar bidrog till en bruttonationalprodukt ökning om 0,5 % eller mer i de länder som undersöktes.

Annan forskning visar att de kinesiska direktinvesteringarna är viktiga för skapandet av arbetstillfällen. Pigato och Tang (2015) analyserade en mängd data från Kina och andra institutioner för att se vilka typer av jobb som skapades av greenfield FDI. Undersökningen inkluderade all greenfield FDI som Kina gjorde i SSA-länderna under perioden 2003-2014. Resultaten visar att det skapades flest projekt och jobb inom tillverkningssektorn. Dessutom var investeringen per jobb lägre än andra stora sektorer, såsom utvinningssektorn eller byggnadssektorn.

Den kinesiska staten har främjat investeringar inom livsmedelsindustrin; både inom jordbruk och fiske. Investeringarna har genomförts för att Kina ska kunna försörja sig utan att vara beroende av länder som t.ex. USA. Detta tar sig i uttryck i t.ex. Zambia och Tanzania där brukbar mark har leasats (Alden, 2005).

3 Social utveckling

I kapitel 3 presenterar vi tidigare forskning om social utveckling i utvecklingsländer. Vi fokuserar på faktorer som leder till social utveckling i afrikanska länder.

3.1 HDI som måttstock

3.1.1 Inledning

I denna uppsats undersöker vi hur kinesiskt FDI påverkar social utveckling. Medan ekonomisk tillväxt bara ser till ett lands tillgångar tar social utveckling hänsyn till invånarnas levnadsstandard. Förenta nationerna beskriver social utveckling på följande vis:

“Human development is a process of enlarging people's choices. The most critical of these wide-ranging choices are to live a long and healthy life, to be educated and to have access to resources needed for a decent standard of living”. (FN, 1990).

Som definitionen beskriver är fattigdom mer än bara låg inkomst. Ekonomisk tillväxt och social utveckling går inte heller alltid hand i hand. I en undersökning som jämförde BNP- och HDI-ranking från 2010 skiljde sig nästan hälften av ländernas rang med mer än 10 placeringar (Klugman, Rodríguez & Choi, 2011). Vi har valt att använda oss av HDI och IHDI som mått på ländernas sociala utveckling. Dessa beskrivs närmare i kommande avsnitt.

3.1.2 HDI

Enligt Klugman, Rodríguez och Choi (2011) är HDI det vanligaste måttet på social utveckling i akademiska texter. Till skillnad från BNP mäter HDI levnadsförhållanden. Måttet grundar sig på (1) livslängd, (2) utbildningsnivå och (3) levnadsstandard. Med livslängd avses förväntad livslängd vid födseln. Utbildningsnivån bestäms av den genomsnittliga studietiden för vuxna och det förväntade antalet studieår för barn. Levnadsstandard mäts i bruttonationalinkomst (BNI) per capita. Faktorerna ger tillsammans ett värde mellan 0 och 1. Om HDI-värdet överstiger 0,758 anses ge hög mänsklig utveckling medan ett värde som understiger 0,466 ger låg mänsklig utveckling (Nationalencyklopedin, b).

HDI introducerades för första gången år 1990 i FN:s årliga rapport om den sociala utvecklingen i världen. När HDI introducerades välkomnades det som ett mer mångsidigt

alternativ till BNP. Likt andra multifaktorsmått kan det användas för att förenkla annars komplexa förhållanden (Booyesen, 2002). Tidigare var forskningen ännu mer centrerad kring ekonomisk tillväxt eftersom den ansågs vara den drivande faktorn bakom social utveckling.

Måttet HDI har ändrats över tid och från och med 2010 är det beståndsdelarna som beskrivs ovan som används. Innan dess byggde utbildningsnivån på läskunnighet hos vuxna och hur många som var inskrivna inom skolväsendet. Levnadsstandarden mättes i BNP per capita istället för BNI per capita. 2010-års ändringar motiverades av att världen är i ständig förändring. Läskunnighet hade varit ett bra mått under föregående 20 åren men kommer inte att fortsätta vara rättvist mått på utbildningsnivån i framtiden. BNP byttes ut mot BNI eftersom det ansågs mer förenligt med indexets syfte (Klugman, m.fl. 2011).

HDI har fått kritik för att det är för smalt och inte inkluderar tillräckligt många faktorer. Det tar bl.a. inte hänsyn till jämlikhet, politisk frihet, rörelsefrihet, diskrimineringskydd eller hållbar utveckling (Hicks, 1997 och Klugman, Rodríguez & Choi, 2011). HDI visar inte heller hur faktorerna är fördelade bland befolkningen (Hicks, 1997). För vår del innebär det att vi inte kan utläsa om HDI har ökat p.g.a. att hela befolkningen har fått bättre levnadsvillkor eller om eventuella effekter av investeringarna bara kommit en viss samhällsgrupp till dels. Hursomhelst inrättades inte HDI för att definiera social utveckling utan för att ge en övergripande bild av utvecklingen (FN, 2010).

3.1.3 IHDI

För att åtgärda problemet att ojämlikhet inte tas med i verktyget HDI har FN utvecklat ytterligare ett mått som kallas för Inequality-Adjusted Human Development Index (IHDI). Grunden för indexet är detsamma som för HDI (läs 3.1.2) men IHDI tar också hänsyn till ojämlikheten i de olika parametrarna och skapar på så sätt ett nytt index (FN, 2016d). Om ingen ojämlikhet råder så skulle landet i fråga ha samma IHDI som HDI men till följd av ökad ojämlikhet minskar IHDI (FN, 2016c).

3.2 Så uppnås social utveckling

FN menar att nyckeln till social utveckling är universalism. För att uppnå universalism behöver man ta bort intolerans och exkluderande, ojämställdhet och förtryck, maktcentralisering till ett fåtal rika och nationalism (FN, 2016a). Sokoloff och Engerman (2000) undersökte varför USA och Kanada nått högre utveckling än andra länder i Amerika. I de länder som inte var jämlika beträffande förmögenhet, mänskligt kapital och politisk makt

fokuserade ledarna främst på att bevara sin egen status istället för att främja folkets potential. Dessa förhållanden hämmande utvecklingen.

Gylfason (2001) undersökte sambandet mellan naturresurser, utbildning och social utveckling. Han drog slutsatsen att god tillgång på naturresurser ökar risken för att invånarna blir låsta i lågkvalificerade arbeten i naturresursbranschen. Det medför att de inte utbildar sig själva eller sina barn i lika stor utsträckning.

Ytterligare en risk är landets ledare inte inför ekonomiska policys eftersom naturresurserna skapar en falsk trygghet. Anand och Ravillion (1993) menar att minskad fattigdom och en bättre fungerande publik sektor leder till förbättrad hälsa. Det gäller under förutsättning att staten genomför satsningar på sjukvård. Ranis, Steward och Ramirez (2000) undersökte sambandet mellan ekonomisk tillväxt och mänsklig utveckling. Resultatet visade att publika satsningar på hälsa och utveckling påverkade kedjan från ekonomisk tillväxt till mänsklig utveckling. Motsatsvis påverkade ränta på investeringar och inkomstfördelning mänsklig utveckling till ekonomisk tillväxt. Länder som prioriterade satsningar mänsklig utveckling tenderade att utvecklas bättre.

3.3 Social utveckling i Afrika söder om Sahara

Vid studerandet av HDI i Afrika söder om Sahara går det snabbt att se att siffrorna pekar åt rätt håll. När mätningarna började 1990 hade regionen ett HDI på 0,399 och 2015 uppgick samma index till 0,523. Det kan låta bra och det är det till viss del då snittet är högre än t.ex. världens årliga ökning. Men det som ska tas med i beräkningarna är att SSA 1990 var den region med lägst HDI och att gapet mellan dem och södra Asien (den näst lägst rankade) snarare har ökat än minskat (FN, 2016c).

SSA regionens låga HDI beror på många faktorer och inte minst på utbildningen. Det finns argument för att utvecklingsländer i många fall ligger 100 år efter redan utvecklade länder inom utbildningssektorn. Under de senaste decennierna har SSA arbetat hårt för att utveckla sitt utbildningsväsen och öka närvaron i skolan. Idag är nästan alla barn inskrivna i lågstadiet. Dock kvarstår många utmaningar, bl.a. är regionen lägst rankat när det kommer till andelen inskrivna i mellanstadiet med 43 %, vilket är 34 % lägre än snittet i världen. Vidare saknar en tredjedel av befolkningen över femton år utbildning helt (World Bank Group och China Development Bank, 2017).

I en studie av Calderón och Servén (2010) undersöktes hur infrastrukturen i regionen påverkade ekonomisk utveckling. Afrika söder om Sahara är den region i världen med minst utvecklad infrastruktur. Det i kombination med kontinentens stora landmassor gör att transportkostnaderna i området är mycket stora. Det hindrar i sin tur utvecklingen. De påvisar att en kvalitativ och kvantitativ ökning av infrastrukturen har en positiv påverkan på den ekonomiska utvecklingen samtidigt som det skulle minska inkomstskillnaderna. Via satsningar på infrastrukturen skulle fattigdomen i regionen kunna minska drastiskt.

Vidare är hälsa något som i allra högsta grad påverkar den sociala utvecklingen. En undersökning av Suzuki, Sharan och Bos (2012) visar att även om det finns indikationer på att välmåendet i SSA har ökat så har även gapet mellan de rika och de fattiga ökat. Ett av problemen ligger i att bra sjukvård inte är tillgänglig för de fattiga då det är dyrt samtidigt som de bra faciliteterna oftast ligger utom räckhåll rent avståndsmässigt. Dessutom tenderar staten i de olika länderna att ge fler subventioner riktade till de rika trots att de fattiga är mest utsatta för sjukdomar. Studien visar också dödligheten för spädbarn samt för barn under 5 år över tid, där har både de rika och fattiga fått det bättre och dödligheten har minskat. Men det går också att utträna en skillnad mellan de rika och fattiga. Denna studie visar att det är viktigt att inte bara ta hänsyn till de övergripande siffrorna men också fördelningen och på så sätt ojämlikheten.

3.4 Sambandet mellan FDI och HDI

I en studie av Reiter och Steensma (2010) undersöktes sambandet mellan social utveckling och FDI i olika länder. Författarna har bl.a. analyserat olika utvecklingsländers HDI-ranking mellan 1980 och 2005. Målet med deras forskning var att se om olika FDI policys gav olika resultat på HDI och därmed även den sociala utvecklingen. Studiens resultat visade att inflödet av FDI ger olika utfall på HDI i olika länder. Länder med en strikt policy som innebär att de styr inkommande FDI till vissa sektorer har klättrat i HDI rankingen (t.ex. Kina och Indien) medan länder som har en friare policy har tappat placeringar (t.ex. Zambia och Jamaica). De menar att statens agerande i värdlandet spelar stor roll för vilken effekt investeringarna får. Samma forskning visade också att investeringar i länder med hög korruption ledde till en minskad effekt på HDI. Det tyder på att korruption hindrar att FDI:s positiva effekter når befolkningen.

4 Empiri

I kapitel 4 beskriver vi hur studien har genomförts och redogör för den data vi har använt.

Därefter presenterar vi våra resultat.

4.1 Metod

4.1.1 Urval av länder

Vi har genomfört en kvantitativ studie för att undersöka vilken inverkan kinesiskt FDI har på social utveckling i SSA-regionen. Vi har använt oss av paneldata från 31 länder under år 2003-2014. Vid urvalet har vi utgått från alla 50 länder i SSA men har valt bort Burkina Faso, Burundi, Cape Verde, Centralafrikanska republiken, Comoros, Djibouti, Eritrea, Gambia, Guinea-Bissau, Lesotho, Malawi, Sao Tome och Principe, Senegal, Swaziland och Västsahara eftersom dessa länder saknar uppgifter om eller inte tagit emot kinesiskt FDI för minst tre år under tidsperioden. Vi har även uteslutit Sudan och Sydsudan för att undvika missvisande resultat p.g.a. Sydsudans utbrytning och bildande 2009. Därefter har vi uteslutit Sydafrika eftersom landet särskiljer sig från övriga länder ekonomiskt.

4.1.2 Regressionsanalys 1 och 2

Studien har genomförts med hjälp av fyra regressioner. I den första och andra regressionen har vi genomfört multipel regressionsanalys med HDI respektive IHDI som beroende variabel och kinesiskt FDI som förklarande variabel. Syftet med regressionerna är att undersöka sambandet mellan HDI och kinesiskt FDI respektive IHDI och kinesiskt FDI. Vi har använt oss av mängden naturresurser, institutioner, ekonomisk tillväxt, bistånd och totalt FDI som kontrollvariabler för att utesluta risken för spuriösa och undertryckta samband, d.v.s. att kontrollvariablerna påverkar varandra. Det kallas även för "omitted variable bias". Vi har valt ut kontrollvariablerna genom att undersöka vilka variabler som har visat samband med HDI i tidigare forskning. Därefter har vi uteslutit de kontrollvariabler som saknar data. De förklaras närmare i avsnitt 4.2.3. Den första regressionen genomfördes under tidsperioden 2003-2015 och den andra regressionen under tidsperioden 2010-2015.

Vi har lagt till "fixed effects" för att minimera effekten av faktorer som inte tas med som kontrollvariabler. Genom att kompensera för dem minskar risken för "omitted variable bias" (Stock & Watson, 2006). När vi lägger till "fixed effects" skapas en ny variabel för varje land

och år. Funktionen är framtagen för att isolera skillnaderna inom en variabel (i vårt fall länder). Värdet av den nya variabeln gör att felmarginalen minskar (Torres-Reyna, 2007).

Vidare har vi också använt robusta standardfel då risken för autokorrelation är stor vid användningen av paneldata. Autokorrelation innebär att en variabel under en period är korrelerad med sig själv i nästa period, alltså korrelation över tid (Stock & Watson, 2006).

Regressionerna formuleras enligt följande:

$$(1) \text{HDI}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{KFDI}_{it} + \beta_2 \text{Naturresurser}_{it} + \beta_3 \text{Institutioner}_{it} + \beta_4 \text{EkonomiskTillväxt}_{it} + \beta_5 \text{Bistånd}_{it} + \beta_6 \text{Öppenhet}_{it} + \beta_7 \text{TFDI}_{it} + F_i$$

$$(2) \text{IHDI}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{KFDI}_{it} + \beta_2 \text{Naturresurser}_{it} + \beta_3 \text{Institutioner}_{it} + \beta_4 \text{EkonomiskTillväxt}_{it} + \beta_5 \text{Bistånd}_{it} + \beta_6 \text{Öppenhet}_{it} + \beta_7 \text{TFDI}_{it} + F_i$$

I formlerna står β_0 för interceptet och visar vilket värde HDI respektive IHDI skulle ha om variablerna var 0. Regressionskoefficienten β visar hur mycket HDI respektive IHDI förändras när variabeln förändras med en enhet. Tidsindexet it visar att regressionen har genomförts med "cross country data", d.v.s. att varje land har flera värden över tidsperiod. I vårt fall har varje land ett värde per år och variabel. F ger "fixed effects" (Hill, Griffiths & Lim, 2008).

4.1.3 Regressionsanalys 3 och 4

I den tredje och fjärde regressionen har vi lagt till en tidstrend. I övrigt är de utformade som regression 1 och 2.

Vi använder oss av en tidstrend då vi antar att HDI för det mesta ökar med tiden, detta är också något som undersökts i tidigare studier. Molina och Purser (2010) undersökte om det går att se någon trend över tid i HDI. Författarna har tagit fram HDI från 1970 för 111 länder för att genomföra sin studie. Mellan 1970 och 2005 ökade världens snitt av HDI med 27 %, från 0,58 till 0,73. Undersökningen visar dessutom att de minst utvecklade länderna upplever den största ökningen av HDI. Eftersom Afrika söder om Sahara är en av de minst utvecklade regionerna i världen tror vi att vi kommer att ha nytta av att applicera en tidstrend till vår regression. Och vi anar att HDI kommer att ha en positiv korrelation med tiden. Tidstrenden fungerar på liknande sätt som en kontrollvariabel, där åren vi har använt i vår regression är variabeln. Vi tar tiden i beaktning genom att använda oss av dummy-variabler för varje givet år och på så sätt se hur tiden påverkar vår beroende variabel HDI.

Regressionerna formuleras enligt följande:

$$(3) \text{HDI}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{KFDI}_{it} + \beta_2 \text{Naturresurser}_{it} + \beta_3 \text{Institutioner}_{it} + \beta_4 \text{EkonomiskTillväxt}_{it} + \beta_5 \text{Bistånd}_{it} + \beta_6 \text{Öppenhet}_{it} + \beta_7 \text{TFDI}_{it} + F_i + \alpha_t$$

$$(4) \text{IHDI}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{KFDI}_{it} + \beta_2 \text{Naturresurser}_{it} + \beta_3 \text{Institutioner}_{it} + \beta_4 \text{EkonomiskTillväxt}_{it} + \beta_5 \text{Bistånd}_{it} + \beta_6 \text{Öppenhet}_{it} + \beta_7 \text{TFDI}_{it} + F_i + \alpha_t$$

Här står α_t för tidstrend.

4.2 Data

4.2.1 HDI och IHDI

I vår första regression har vi använt oss av HDI för att mäta social utveckling (se avsnitt 3.1). Vi har satt HDI som beroende variabel. Datan är hämtad från FN (2016a) De har i sin tur hämtat data över HDI:s komponenter från UN Population Division (förväntad levnadslängd), UNESCO Institute for Statistics (utbildningsnivå), World Bank (GNI) och Internationella Valutafonden (GNI). FN presenterar data i årliga rapporter där HDI beräknas för tidigare år enligt den senast gällande definitionen av HDI. Eftersom HDI beräknats på olika sätt över åren kan rapporterna inte jämföras med varandra (FN 2016a). Som framgår av avsnitt 3.1 anges HDI i ett indexvärde mellan 0 och 1.

I vår andra regression har vi använt oss av IHDI som mått på social utveckling. IHDI beräknas först på samma sätt som HDI. Därefter har de tre variablerna anpassats till ett ojämförbarhetsindex var för sig. Datan över IHDI har hämtats från FN (2016b) och baseras på samma källor för levnadslängd, utbildningsnivå och BNI som HDI. FN har själva genomfört de beräkningar som kompenserar för ojämförbarhet (2016c).

Afrika söder om Sahara är det område i världen som har störst genomsnittlig skillnad mellan sina respektive HDI och IHDI, vilket innebär att de förlorar mycket av sin mänskliga utveckling till följd av ojämlikhet. Differensen 2015 mellan de båda indexen var 32 % (FN 2016b). Att ta hänsyn till ojämlikheten är något vi vill göra i vår studie och genom att jämföra resultaten mellan HDI och IHDI i våra regressioner hoppas vi kunna dra slutsatser kring hur ojämlikheten påverkar regionens sociala utveckling. Eftersom måttet infördes 2010 finns det

inte mycket data att tillgå. Det försvårar möjligheten att dra några större slutsatser kring våra resultat rörande kopplingen mellan FDI och IHDI (FN 2016a och 2016b).

4.2.2 Kinesiskt FDI

I våra regressioner har vi använt oss av kinesiskt FDI per capita som förklarande variabel. Vi använder oss av FDI per capita för att kompensera för de afrikanska ländernas storlek. Datan över kinesiskt FDI är hämtad från *Chinese Africa Research Initiative* (CARI), som i sin tur hämtat sin data från de primära källorna UNCTAD Bilateral FDI Statistics, China Statistical Yearbook och MOFCOM. Värdena anges i USD och beräknas per år (CARI, 2017). Datan som visar kinesiskt FDI kan ge både positiva och negativa värden. Negativa värden kan uppstå när ett kinesiskt företag lägger ner ett projekt och plockar hem det som är kvar av investeringen.

Det finns begränsat med data som redogör för de kinesiska FDI-flödena och den data som finns är inte helt tillförlitlig. Vidare har Pigato och Tang (2015) kritiserat kinesiska MOFCOM för att de underskattar hur stort flödet till SSA-regionen är. De menar att bristerna framförallt ligger förfarandet kring registreringen och att mindre företags investeringar inte fångas in. CARI (2017) håller med om att MOFCOM:s siffror kan vara underskattade. De poängterar också att utflöde av FDI från skatteparadis, t.ex. Hong Kong, inte tas med i deras beräkningar. CARI framhåller dessutom att utländska källor kan överskatta Kinas FDI-flöden, då de baserar sin data på initiala överenskommelser och inte faktiska investeringar. För att kunna genomföra studien har vi valt att använda oss av den data som finns att tillgå trots kritiken.

4.2.3 Kontrollvariabler

Vi har använt oss av kontrollvariabler för att utesluta faktorer som korrelerar med både kinesiskt FDI och HDI. Kontrollvariablerna har valts ut efter vilka faktorer som bedömts påverka HDI i tidigare forskning. Vi har också beaktat om det finns tillgänglig data över de kontrollvariabler som vi ansett vara relevanta att ha med. Mot bakgrund av Sokoloff och Engermans (2000) slutsats att jämlikhet påverkar HDI positivt hade det varit önskvärt att ha gini-koefficient som kontrollvariabel. Det saknas dock tillräcklig data för att inkludera variabeln i våra regressioner. För att kompensera för detta genomför vi en andra regression med IHDI som beroende variabel. Det har resulterat i att regressionerna har 6 kontrollvariabler. Dessa är beskrivs närmare nedan:

(1) Den första kontrollvariabeln är *naturresurser*. Gylfason (2001) menar att ett lands tillgång till naturresurser påverkar utbildningsnivån i landet. Eftersom utbildning är en delfaktor av

HDI och IHDİ bör den påverka de båda variablerna. Som mått använder vi oss av den totala mängden "resource rent" som andel av BNP. Resource rent är det överskott som blir kvar av det värde en naturresurs kan säljas subtraherat med kostnader för att utvinna den (OECD, 2005). Datan är hämtad från World Bank (World Bank Data, 2018a). World Bank (2011) bedömer att värdena är underestimerade eftersom vissa branscher, bl.a. utvinning av vissa mineraler, saknar tillförlitlig data. Trots det bedömer vi att datan är tillräckligt säker för att kunna användas i våra regressioner.

(2) Den andra kontrollvariabeln är *institutioner*. Anand och Ravillion (1993) menar att välfungerande publik sektor minskar fattigdom om staten investerar i sjukvård. De får stöd av bl.a. Ranis, Steward och Ramirez (2000). Välfungerande institutioner bör således påverka HDI och IHDİ på två sätt: dels genom förbättrat BNP och dels genom ökad livslängd. Tillgången till institutioner mäts av World Bank. Vi har använt oss av deras mått "Government Effectiveness". Måttet rankar länder från -2,5 till 2,5 efter kvalitén på public service, politikernas förmåga att implementera policys och frihet från politisk korruption. Datan är hämtad från World Bank.

(3) Den tredje kontrollvariabeln är *ekonomisk tillväxt*. Ranis, Stewart and Ramirez (2010) fann att ekonomisk tillväxt påverkar mänsklig utveckling och vice versa. Genom att mäta hur mycket ländernas ekonomier växer tar vi bort effekterna av ökade tillgångar på HDI och IHDİ. Ekonomisk tillväxt mäts i årlig procentuell ökning av BNP i dollar med år 2010 som basår. Vi har hämtat datan från World Bank, som i sin tur hämtat datan från national accounts från World bank och OECD (World Bank Data, 2018b).

(4) Den fjärde kontrollvariabeln är *bistånd*. Om ett land får ökad tillgång till kapital kan nationen investera mer. Investeringarna påverkar i sin tur landets HDI och IHDİ (Reiter & Steensma, 2010). Biståndet kan t.ex. användas till satsningar inom hälsa och sjukvård och på så sätt påverka livslängden eller till att öka utbildningsnivån i landet. Vi har valt att mäta bistånd i Official Development Assistance (ODA). OECD definierar ODA som en transaktion utförd av en regering vars huvudsakliga syfte är att främja ekonomisk tillväxt och välfärd i mottagarlandet. Transaktionen ska också vara utformad som en förmån. Bistånd mäts i miljoner USD. Datan har hämtats från OECD:s databas (OECD.Stat, 2018).

(5) Den femte kontrollvariabeln är *öppenhet*. Denna variabel innefattar öppenhet gentemot handel. En högre grad av öppenhet stimulerar ytterligare handel och investeringar, vilket genom historien har visat sig leda till strukturella förbättringar samt ekonomisk utveckling (Pigato & Tang, 2015). Ekonomisk utveckling påverkar den ekonomiska aspekten av de

både indexen, HDI och IHD. Öppenhet mäts i hur många procent av total BNP som handeln utgör, handeln utgörs i sin tur av export subtraherat med import. Datan är hämtad från World Bank (World Bank Data, 2018c).

(6) Den sjätte och sista kontrollvariabeln *totalt FDI per capita*. Vi förutsätter att kinesiskt FDI inte är så säreget att det ger helt andra effekter på HDI och IHD än vad FDI från andra länder gör. Genom att sätta totalt FDI som kontrollvariabel isolerar vi effekterna av kinesiskt FDI. Med totalt FDI avses det totala inflödet av FDI exklusive kinesiskt FDI. Datan över det totala inflödet FDI per capita är hämtad från UNCTADstat (2017). Vi har subtraherat värdena med motsvarande värden för kinesiskt FDI per capita.

4.3 Resultat

Vi kommer att använda oss av tre olika signifikansgrader för t-testet för att avgöra om våra variabler är signifikanta. Signifikansen hos varje variabel kan utläsas av variabelns p-värde för t-testet. Första gradens signifikansnivå är då $P \leq 0,1$, andra gradens signifikansnivå ges av $P \leq 0,05$ och tredje gradens signifikansnivå är den starkaste då $P \leq 0,01$.

4.3.1 Regression 1

```
Fixed-effects (within) regression      Number of obs   =   381
Group variable: Landnummer           Number of groups =   31

R-sq:                                Obs per group:
  within = 0.0439                    min =          3
  between = 0.4572                   avg =         12.3
  overall = 0.3097                   max =          13

corr(u_i, Xb) = 0.5029                F(7,30)         =   1.07
                                          Prob > F         =  0.4047

                                     (Std. Err. adjusted for 31 clusters in Landnummer)
```

HDI	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
Ekotillväxt	.0001676	.0005441	0.31	0.760	-.0009435	.0012788
Naturresurser	-.0001838	.0004555	-0.40	0.689	-.0011141	.0007464
Bistånd	1.93e-07	2.55e-06	0.08	0.940	-5.01e-06	5.39e-06
KFDIperC	.0000913	.0000597	1.53	0.137	-.0000307	.0002133
TFDIperC	.0000142	.0000127	1.12	0.270	-.0000116	.0000401
Governance	-.0000563	.0286229	-0.00	0.998	-.058512	.0583994
Openness	.0000849	.0001738	0.49	0.629	-.00027	.0004398
_cons	.4832379	.0219431	22.02	0.000	.4384241	.5280517
sigma_u	.10211214					
sigma_e	.02962257					
rho	.92237554	(fraction of variance due to u_i)				

Tabell 2. Regression med HDI som beroende variabel och utan tidstrend.

I den första regressionen är HDI beroende variabel. Det vi kan utröna från vår första regression är att vi inte ser några signifikanta värden hos våra variabler. Dessutom får vi ett p-värde för f-testet på 0,4047, vilket innebär att vår modell i sig inte är signifikant. Vi kan därmed inte dra några större slutsatser kring vår första regression.

4.3.2 Regression 2

```
Fixed-effects (within) regression          Number of obs   =    159
Group variable: Landnummer                Number of groups =    28

R-sq:                                     Obs per group:
  within = 0.1404                          min =          3
  between = 0.2931                         avg =          5.7
  overall = 0.2383                         max =          6

corr(u_i, Xb) = 0.3225                     F(7,27)         =    3.95
                                                Prob > F        =    0.0043

                                         (Std. Err. adjusted for 28 clusters in Landnummer)
```

IHDI	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
Ekotillväxt	-.0005169	.0002557	-2.02	0.053	-.0010416	7.73e-06
Naturresurser	-.0007046	.0004153	-1.70	0.101	-.0015568	.0001476
Bistånd	-6.79e-06	3.34e-06	-2.03	0.052	-.0000136	5.65e-08
KFDIperC	-9.80e-06	.0000233	-0.42	0.678	-.0000577	.0000381
TFDIperC	.0000103	.0000122	0.84	0.409	-.0000148	.0000353
Governance	.0160905	.0198543	0.81	0.425	-.0246471	.0568281
Openness	7.83e-07	.0002474	0.00	0.997	-.0005068	.0005083
_cons	.3687508	.0214237	17.21	0.000	.3247929	.4127087
sigma_u	.0825678					
sigma_e	.0147035					
rho	.96926301	(fraction of variance due to u_i)				

Tabell 2. Regression med IHDI som beroende variabel och utan tidstrend.

I vår andra regression är IHDI den beroende variabeln. Här ser vi två variabler som är signifikanta på första gradens signifikansnivå och det är bistånd samt ekonomisk tillväxt.

Bistånd har ett p-värde på 0,052 och den är negativt korrelerad med IHDI. Bistånd är räknat i miljoner dollar och koefficienten innebär att när bistånd ökar med 1 miljon så minskar IHDI med 0,00000679.

Ekonomisk tillväxt har ett p-värde på 0,053 och är även den negativt korrelerad med IHDI. Koefficienten innebär att om BNP ökar med 1 % så minskar IHDI med 0,0005169.

4.3.3 Regression 3

```

Fixed-effects (within) regression              Number of obs   =    381
Group variable: Landnummer                   Number of groups =    31

R-sq:                                         Obs per group:
  within = 0.9030                             min =          3
  between = 0.2709                            avg =         12.3
  overall = 0.1914                             max =          13

corr(u_i, Xb) = 0.1835                       F(19,30)        =    73.11
                                                Prob > F         =    0.0000
  
```

(Std. Err. adjusted for 31 clusters in Landnummer)

HDI	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
Ekotillväxt	.0002478	.0001715	1.45	0.159	-.0001024	.0005979
Naturresurser	-.0000498	.0002083	-0.24	0.813	-.0004752	.0003755
Bistånd	4.03e-07	4.84e-07	0.83	0.412	-5.86e-07	1.39e-06
KFDIperC	-.0000309	9.28e-06	-3.33	0.002	-.0000499	-.000012
TFDIperC	-8.83e-07	2.89e-06	-0.31	0.762	-6.78e-06	5.01e-06
Governance	.0168291	.0085119	1.98	0.057	-.0005546	.0342127
Openness	.0000449	.0000352	1.28	0.212	-.000027	.0001168

Tabell 3. Regression med HDI som beroende variabel och med tidstrend.

Vår tredje regression har återigen HDI som beroende variabel men skillnaden är att vi lagt till en tidsserie, där varje års påverkan finns inkluderat i regressionen. Regressionen ger två signifikanta variabler.

Governance har ett p-värde på 0,057 och uppnår således första gradens signifikansnivå. Variabeln är positivt korrelerad med HDI då dess koefficient har ett positivt värde. För att mäta governance har vi använt oss av ett index som kan anta värden mellan -2,5 och 2,5. När governance ökar med en enhet så innebär det att HDI ökar med 0,0168291.

Den sista variabeln där vi kan se signifikans är Kinas FDI per capita. Variabelns p-värde är 0,002, vilket gör att den uppnår tredje gradens signifikansnivå. Variabeln är negativt korrelerad med HDI eftersom den har en negativ koefficient. Vi mäter Kinas FDI per capita i dollar och därmed innebär koefficienten att när Kinas FDI per capita ökar med en dollar så minskar HDI med 0,0000309.

4.3.4 Regression 4

```

Fixed-effects (within) regression      Number of obs   =    159
Group variable: Landnummer           Number of groups =    28

R-sq:                                Obs per group:
    within = 0.5389                  min =          3
    between = 0.1068                 avg =          5.7
    overall = 0.0433                 max =          6

corr(u_i, Xb) = 0.0852                F(12,27)        =    9.57
                                        Prob > F         =    0.0000
  
```

(Std. Err. adjusted for 28 clusters in Landnummer)

IHDI	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
Ekotillväxt	.0000394	.0001922	0.20	0.839	-.0003551	.0004338
Naturresurser	-.0002571	.0003401	-0.76	0.456	-.0009549	.0004407
Bistånd	-1.53e-06	3.10e-06	-0.49	0.626	-7.88e-06	4.83e-06
KFDIperC	2.63e-06	.000019	0.14	0.891	-.0000363	.0000416
TFDIperC	9.29e-06	.0000147	0.63	0.533	-.0000209	.0000395
Governance	-.0008598	.0148331	-0.06	0.954	-.0312947	.0295752
Openness	-.0000207	.0001801	-0.12	0.909	-.0003903	.0003488

Tabell 4. Regression med IHDI som beroende variabel och med tidstrend.

I den fjärde och sista regressionen saknas signifikanta variabler.

5 Diskussion och slutsatser

I kapitel 5 analyserar vi resultatet från avsnitt 4.3 och presenterar våra slutsatser.

5.1 Regressionernas trovärdighet

Varken den första eller den sista regressionen ger signifikanta resultat. Det innebär inte att vi kan utesluta att variablerna påverkar HDI respektive IHDI. I den första regressionen noterar vi ett p-värde för f-testet på 0,4047 vilket säger oss att modellen i sig inte är signifikant. I den fjärde och sista regressionen tror vi att åtminstone vissa av värdenas insignifikans beror på regressionens få observationer (159 stycken).

I den andra regressionen ser vi två signifikanta variabler; bistånd och ekonomisk tillväxt. Regressionen i sig är signifikant eftersom p-värdet för f-testet är 0,0043. IHDI är ett relativt ungt index och att det bara finns tillgång till data från 2010, på så sätt har vi inte så många observationer som vi önskat vilket kan leda till avvikande resultat.

Den regression vi främst kommer att nyttja i vår slutsats är regression tre. Regressionen har ett bra p-värde för f-testet samtidigt som antalet observationer är märkbart fler än i regressionerna med IHDI som beroende variabel. Vi har tagit hänsyn till tiden m.h.a. tidstrend och ser att HDI korrelerar positivt med tiden. Regressionen visar bara ett signifikant värde på våra kontrollvariabler. Vi tror att det bland annat kan bero på att HDI är ett komplext index, det kan påverkas av många olika faktorer. Samtidigt ser vi en signifikans i vår förklarande variabel kinesiskt FDI.

5.2 Kontrollvariabler

Bland våra kontrollvariabler är bistånd och ekonomisk tillväxt signifikanta i regression 2 (IHDI utan tidstrend). Dessutom är governance signifikant i regression 3 (HDI med tidstrend). Resterande kontrollvariabler är insignifikanta. En anledning till att vi ser få signifikanta värden på våra kontrollvariabler i de olika regressionerna är komplexiteten hos HDI och IHDI. Det är svårt att välja variabler som påverkar indexens alla delar. Trots logiskt resonemang och tidigare studier som tyder på att vissa variabler bör påverka på ett visst sätt, ser vi inte detta. Därmed är det svårt att dra slutsatsen att våra insignifikanta kontrollvariabler inte påverkar HDI. Möjligheten finns att de påverkar delar av de olika indexen men att vi inte har tillräckligt med data för att upptäcka relationen.

Bistånd och ekonomisk tillväxt har signifikans i regression 2 (IHDI utan tidstrend). Enligt regressionen har bistånd och ekonomisk tillväxt ett negativt samband med IHDI. Det stämmer inte överens med tidigare forskning. Enligt den bakomliggande teori bör både bistånd och ekonomisk tillväxt ha en positiv inverkan på IHDI.

Ekonomisk tillväxt bör enligt teorin leda till ökat IHDI då den ekonomiska delen av indexet ökar. Möjligen kan resultatet bero på att ökad ekonomisk tillväxt inte tillfaller hela befolkningen utan bara en liten del. På så sätt skulle den negativa korrelationen med IHDI kunna förklaras av att ojämlikheten ökar. Vår data visar att IHDI har ökat under perioden 2010 - 2015 medan den ekonomiska tillväxten har minskat i många länder. Resultatet ger ett intressant ämne för kommande forskning men det finns inte utrymme för djupare diskussion i denna uppsats.

En förklaring till att vi ser en negativ effekt av bistånd kan vara att vi har mätt bistånd i ODA (Official Development Assistance), vilket även inkluderar bistånd som skänks vid katastrofer. En större summa bistånd kan således bero på att landet drabbats av en katastrof. Den påverkar i sin tur HDI negativt genom ökade kostnader till återuppbyggnad och generellt försämrad social utveckling. Därmed är det inte säkert att bistånd i sig är det som leder till försämrat HDI. Även detta resultat är intressant för kommande forskning.

Även governance är signifikant i regression 3. Den visar upp ett positivt samband med HDI. Det faller sig naturligt att bra institutioner med välfungerande publik sektor och ekonomiska policys leder till förbättrad folkhälsa och mer genomtänkta ekonomiska satsningar. Det skulle i sin tur medföra att ett högre index inom governance leder till förbättrad HDI. Detta stöds av tidigare forskning.

5.3 FDI

Vi har genomfört fyra regressioner, två utan tidstrend och två med tidstrend. Vi ser endast signifikans i kinesiskt FDI i regression 3 (HDI med tidstrend) medan vi inte får några signifikanta värden på totalt FDI. Kinesiskt FDI är negativt korrelerat med HDI vilket stödjer den västerländska teorin om kinesiskt FDI påverkar de afrikanska länderna negativt. Att kinesiskt FDI påverkar länderna negativt kan bero på att de kinesiska investeringarna är av sådan art att de inte skapar jobb, inte knyter an till samhället eller för att Kina plockar ut verksamhetens vinster ur landet.

Dock bör resultaten tas med viss försiktighet av flera anledningar. Först och främst är tidsramen förhållandevis liten och för att kunna dra några säkra slutsatser skulle ytterligare data på kinesiskt FDI behöva erhållas. Antalet observationer är också ett problem i våra regressioner med IHDI. Vi tror att IHDI har potential att bli ett mer rättvisande mått på social utveckling i framtiden. Vidare är både HDI och IHDI komplexa index och påverkas av en mängd olika variabler. Detta gör det svårt att dra några definitiva slutsatser kring påverkan av kinesiskt FDI, ytterligare ett argument för att mer data krävs.

Inflöde av FDI till ett land kommer troligtvis inte ge effekt på vare sig hälsa eller utbildning direkt. Vi gjorde därför ytterligare en regression där vi laggade de både FDI-variablerna med ett år. Vi övervägde att lagga variabeln fler år men avstod eftersom det skulle medföra att vi fick för få observationer. Den regression vi valde att utveckla ytterligare var regression 3 då det är den regression vi anser fungerar bäst sett till observationer, p-värde, osv.

```
Fixed-effects (within) regression              Number of obs   =   352
Group variable: Landnummer                   Number of groups =   31

R-sq:                                         Obs per group:
  within = 0.8982                             min =          2
  between = 0.2172                            avg =         11.4
  overall = 0.1527                             max =          12

corr(u_i, Xb) = 0.1556                       F(18,30)        =   71.34
                                                Prob > F         =   0.0000

                                         (Std. Err. adjusted for 31 clusters in Landnummer)
```

HDI	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
Ekotillväxt	.0003009	.0001886	1.60	0.121	-.0000843	.000686
Naturresurser	-.0000835	.0002211	-0.38	0.708	-.000535	.0003679
Bistånd	4.93e-07	5.50e-07	0.90	0.377	-6.29e-07	1.62e-06
lKFDIperC	-.0000199	7.54e-06	-2.64	0.013	-.0000353	-4.49e-06
lTFDIperC	-3.13e-06	2.28e-06	-1.37	0.180	-7.78e-06	1.52e-06
Governance	.0139395	.0085564	1.63	0.114	-.003535	.0314141
Openness	.0000472	.0000341	1.39	0.176	-.0000223	.0001168

Tabell 5. Regression med HDI som beroende variabel, FDI-variablerna med 1 års lagg och med tidstrend.

Redan vid användandet av ett års lagg var tendensen att vi fick för få observationer. Signifikansen minskade på kinesiskt FDI samtidigt som det var den enda variabeln som visade signifikans. Det är rimligt att anta att det tar tid för FDI att påverka de värden som HDI är uppbyggt av. Vi har inte tillgång till data för kinesiskt FDI från 2003 vilket gör att vi inte har underlag nog att lagga med fler år. I framtida studier hade det varit givande att undersöka sambandet när HDI och IHDI är laggade på flera år. Eftersom det skulle kräva

data från fler år kommer det antagligen dröja innan det finns tillräckligt med data innan en sådan studie kan genomföras med signifikanta resultat.

Eftersom vi inte har fått något signifikant resultat för totalt FDI med tidstrend kan vi inte ta ställning till om det negativa sambandet gäller för FDI generellt eller om det enbart gäller för kinesiska investeringar. Vi kan inte heller säga med säkerhet att kinesiskt FDI är sämre för den sociala utvecklingen än totalt FDI.

Forskning om FDI visar på att olika typer av FDI ger olika effekt. Att kinesiskt FDI skulle ha sämre effekt än övrigt FDI grundar sig på premissen att Kina genomför de typer av investeringar som har sämre effekt på värdlandet. Om premissen stämmer betyder inte det att övriga länder genomför investeringar som påverkar den sociala utvecklingen positivt. En förklaring till de insignifikanta värdena i totalt FDI kan vara att FDI från övriga länder totalt sett är av bredare slag än FDI från Kina. Eftersom vissa typer av FDI har positiv effekt på värdlandet medan andra har negativa är det svårt att se *ett* samband mellan totalt FDI och HDI. Samma typ av problematik kan såklart uppkomma med olika typer FDI från ett visst land också. Inför framtida studier tror vi att resultaten blir mer nyanserade om hänsyn tas till skillnader mellan olika typer av FDI från investerlandet.

5.4 Slutsatser

I uppsatsen undersöker vi vilken effekt kinesiskt FDI har på den sociala utvecklingen i SSA-regionen. Vi har valt ämnet eftersom mängden kinesiskt FDI har ökat i Afrika samtidigt som västvärlden menar att de kinesiska investeringarna inte är bra för värdlandet. Utifrån resultatet i avsnitt 4.3 drar vi följande slutsatser:

Först och främst påverkas den sociala utvecklingen negativt av kinesiskt FDI. Resultatet stämmer överens med västerländska antaganden. Resultatets trovärdighet kompromissas något av att variablerna inte är laggade.

Vidare kan vi inte dra några säkra slutsatser kring om kinesiskt FDI skiljer sig från övriga länders FDI. Med hänsyn till tidigare forskning tror vi att det osäkra resultatet beror på att effekterna av FDI framförallt beror på vilken typ av FDI det rör sig om och att den totala mängden investeringar har gjorts mycket brett.

Slutligen ger undersökningen få signifikanta variabler i regressionerna. Det är svårt att avgöra om resultatet beror på att variablerna inte påverkar HDI och IHDI eller om det

orsakats av andra faktorer. Troligtvis kan det åtminstone delvis förklaras av att det finns för lite data att tillgå samt att HDI, IHDI och FDI är komplexa mått.

Källor

Alden, Chris (2005). *China in Africa*. *Survival*, 47(3), s. 147-164.

Anand, Sudhir och Ravallion, Martin (1993). *An Human Development in Poor Countries: On the Role of Private Incomes and Public Services*. *Journal of Economic Perspectives*, 7(1), s. 133-150.

Beugelsdijk, Sjoerd; Smeets, Roger och Zwinkels, Remco (2008). *The impact of horizontal and vertical FDI on host's country economic growth*. *International Business Review*, 17(4), s. 452 - 472.

Blomström, Magnus and Kokko, Ari (1996). *The Impact of Foreign Investment on Host Countries: A Review of the Empirical Evidence*. World Bank Policy Research Working Paper No. 1745.

Blomström, Magnus and Kokko, Ari (1998). *Multinational corporations and spillovers*. *Journal of Economic survey*, 12, s. 247-278.

Blomström, Magnus and Sjöholm, Fredrik (1999). *Technology transfer and spillovers: Does local participation with multinationals matter?* *European Economic Review*, 43(4-6), s. 915-923.

Booyesen, Frederik (2002). *An Overview and Evaluation of Composite Indices of Development*. *Social Indicators Research*, 59(2), s. 115- 151.

CARI (2017). *Data: Chinese Investment in Africa*. <www.sais-cari.org/data-chinese-and-american-fdi-to-africa/> (Hämtad 2018-05-10).

César Calderón & Luis Servén (2010). *Infrastructure and Economic Development in Sub-Saharan Africa*. *Journal of African Economies*, 19(1), s. 13–87.

Chen, Guangzhe; Geiger, Michael och Fu, Minghui (2015). *Manufacturing FDI in Sub-Saharan Africa: Trends, Determinants, and Impact*. World bank group.

Damijan, Joze; Rojec, Matija; Majcen, Boris och Knell, Mark (2013). *Impact of firm heterogeneity on direct and spillover effects of FDI: Micro-evidence from ten transition countries*. *Journal of Comparative Economics*, 41(3), s. 895-922.

Enuka, Chuka (2010). *The Forum on China-Africa Cooperation (FOCAC): A Framework for China's Re Engagement with Africa in the 21'st Century*. *Pakistan Journal of Social Sciences*, 30(2), s. 209–218.

Farole, Thomas och Winkler, Deborah (2014). *Making Foreign Direct Investment Work for Sub-Saharan Africa: Local Spillovers and Competitiveness in Global Value Chains*. The World Bank.

FN (1990). *Human Development Report 1990: Concept and Measurement of Human Development*. United Nations Development Report.

FN (2010). *Human Development Report 2010: The Real Wealth of Nations: Pathways to Human Development*. United Nations Development Report.

FN (2016a). *Human Development Data, HDI*. Human Development Report 2016, United Nations Development Report. <www.hdr.undp.org/en/data> (Hämtad: 2018-05-03).

FN (2016b). *Human Development Data, IHDI*. Human Development Report 2016. United Nations Development Report. <www.hdr.undp.org/en/data> (Hämtad: 2018-05-03).

FN (2016c). *Technical Notes*. Human Development Report 2016. United Nations Development Report. <www.hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2016_technical_notes.pdf> (Hämtad: 2018-05-09)

FN (2016d). *Inequality-adjusted Human Development Index (IHDI)*. Human Development Reports, United Nations Development Report. <www.hdr.undp.org/en/content/inequality-adjusted-human-development-index-ihdi> (Hämtad: 2018-05-08)

Gray Molina, George och Purser, Mark (2010). *Human Development Trends since 1970: A Social Convergence Story*. Human Development Research Paper, No. 2010/2

Gylfason, Thorvaldur (2001). *Natural resources, education, and economic development*. European Economic Review, 45(4-6), s. 847-859.

Hicks, Douglas (1997). *The Inequality Adjusted Human Development Index: A Constructive Proposal*. World Development, 25(8), s. 1283-1298.

Hill, Carter; Griffiths, William och Lim, Guay (2008). *Principles of econometrics*. 3 uppl., Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.

Investopedia (a). *Foreign Direct Investment (FDI)*. <www.investopedia.com/terms/f/fdi.asp> (Hämtad: 2018-04-04).

Investopedia (b). *Green Field Investments*. <www.investopedia.com/terms/g/greenfield.asp> (Hämtad: 2018-04-09).

Isaksson, Ann-Sofie och Kotsadam, Andreas. 2016. *Chinese aid and local corruption*. AidData Working Papers, No. 33, 2016.

Johnson, Andreas (2006). *The Effects of FDI Inflows on Host Country Economic Growth*. The Royal Institute of technology, CESIS (Centre of Excellence for studies in Science and Innovation) Paper No. 58.

Katz, Jorge (1987). *Technology creation in Latin- American manufacturing industries*. New York: St. Martin's Press.

Kinda, Tidiane (2014). *The Quest for Non-Resource-Based FDI: Do Taxes Matter?* IMF Working Paper, International Monetary Fund.

Klugman, Jeni; Rodríguez, Francisco och Choi, Hyung-Jin (2011). *The HDI 2010: New Controversies, Old Critiques*. Human Development Research Paper, 9(2), s. 249-288.

Lagerquist, Johan (2012). *Kina tar över Africa*. Forskning & Framsteg, 2013(1).

Lekorwe, Mogopodi; Chingwete, Anyway; Okuru, Mina och Samsó, Romaric (2016). *AD122: China's growing presence in Africa wins largely positive popular reviews*. Afrobarometer.

Moody, Sanders. 2011. *China in Sub-Saharan Africa: Demand Extracting Supply*. International Affairs Review, XX(1), s. 1-22.

Nationalencyklopedin (a), direktinvestering.

<www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/direktinvestering> (Hämtad 2018-04-04).

Nationalencyklopedin (b), HDI. <www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/hdi>

(Hämtad 2018-04-03).

Nunnenkamp, Peter and Spatz, Julius. 2003. *Foreign Direct Investment and Economic Growth in Developing Countries: How Relevant are Host-Country and Industry Kiel Working Paper No. 1176*.

OECD (2002). *Foreign Direct Investment for Development - Maximising Benefits, Minimising Costs*. <www.oecd.org/investment/investmentfordevelopment/1959815.pdf> (Hämtad 2017-04-04).

OECD (2005). *Glossary of Statistical Terms - Resource rent*.

<www.stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=2332>(Hämtad: 2018-05-06)

OECD.Stat (2018). *Aid (ODA) disbursements to countries and regions [DAC2a]*.

<www.stats.oecd.org> (Hämtad 2018-05-12).

Okolo, Abutu Lawrence (2015). *China's Foreign Policy Shift in Africa: From Non-Interference to Preponderance*. International Journal of African Renaissance Studies - Multi-, Inter- and Transdisciplinarity, 10(2), s. 32-47.

Ozturk, Ilhan (2007). *Foreign Direct Investment – Growth Nexus: A Review of The Recent Literature*. International Journal of Applied Econometrics and Quantitative Studies, 4(2).

Pigato, Maria och Tang, Wenxia (2015). *China and Africa: Expanding Economic Ties in an Evolving Global Context*. The World Bank.

Ranis, Gustav; Seward, Frances och Ramirez, Alejandro (2000). *Economic Growth and Human Development*. World Development, 28(2), s. 197- 219.

Regeringens skrivelse: 2015/16:48. *Regeringens exportstrategi*.

Reiter, S.L och Steensma, Kevin (2010). *Human Development and Foreign Direct Investment in Developing Countries: The Influence of FDI Policy and Corruption*. World Development, 38(12), s. 1678–1691.

Selhausen, Felix Paul Meier (2009). On Geography and Institutions as Determinants of Foreign Direct Investment. A cross country comparative analysis of sub-Saharan African relative to developing countries, DT cooperación y desarrollo 2009/06 4

Sokoloff, Kenneth och Engerman, Stanley, *Institutions, Factor Endowments, and Paths of Development in the New World*, Journal of Economic Perspectives, 14(3), s. 217-232.

Stock, James och Watson, Mark (2006). *Introduction to Econometrics*. uppl. 2. Pearson.

The Balance (2018). *Foreign Direct Investment (FDI)*. <<https://www.thebalance.com/foreign-direct-investment-fdi-pros-cons-and-importance-3306283>> (Hämtad: 2018-04-04).

Suzuki, Emi; Sharan, Mona och Eduard Bos (2012). *Poverty and Health Monitoring Report*. Health, Nutrition and Population (HNP) discussion paper. The World Bank.

Torres-Reyna, Oscar (2007). *Panel Data Analysis Fixed and Random Effects using Stata*. [PowerPoint-presentation]. <www.dss.princeton.edu/training/Panel101.pdf> (Hämtad 2018-05-10).

UNCTADstat (2017). *Foreign direct investment: Inward and outward flows and stock, annual 1970-2016*.

Weisbrod, Aaron och Whalley, John (2011). The contribution of chinese FDI to Africa's pre crisis growth surge. National Bureau of Economic Research, Working Paper No. 17544.

World Bank (2011). *The Changing Wealth of Nations - Measuring Sustainable Development in the New Millenium*.

World Bank (2017). *Governance Effectiveness, Worldwide Governance Indicators*. <www.info.worldbank.org/governance/wgi/#home> (Hämtad: 2018-05-13).

World Bank Data (2018a). *Total natural resources rent (% av GDP)*. <www.data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.TOTL.RT.ZS?end=2016&locations=ZG-BJ-AO-BW-CM-CD-CI-GQ-ER&start=2003> (Hämtad: 2018-05-08).

World Bank Data (2018b). *GDP per capita growth (annual %)*. <www.data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD.ZG?view=chart> (Hämtad: 2018-05-12)

World Bank Data (2018c). *Trade (% of GNP)*.

<www.data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS> (Hämtad: 2018-05-13).

World Bank Group och China Development Bank (2017). *Leapfrogging: The Key to Africa's Development?* World Bank.